

ბურთიანძ
GÜRTIAD

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ
კვირის ეკონომიკური გამოცემა

14 Ağustos / აგვისტო 2023

Nüfus / მოსახლეობა
3 736.4

GSYİH (\$) / მშპ (\$)
6671.9

GSYH (büyüme) /მშპ
10.1%

İşsizlik / უმუშევრობა
17.3 %

Enflasyon /ინფლაცია
0.3%

“Atmosferik Hava Koruması Üzerine”

„ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“

Gürcistan Hükümeti tarafından 2023-2025 yıllar için atmosferik hava kalitesi düzenleme planı onaylandı.

Sözü geçen plan Gürcistan mevzuatındaki “Atmosferik Hava Koruması Üzerine” kanununa uygun olarak hazırlanmıştır ve sektörel doğrultulu politikanın belgesidir. Sunulan projenin amacı münasip, sonuç odaklı önlemlerin alınması yoluyla atmosferik hava kalitesini iyileştirmektir.

Gürcistan atmosferik hava kalitesi gözetleme ve yönetimi açısından 6 bölgeye: Karadeniz, Batı, Orta, Doğu, Dağlık bölgelerine ve Tiflis aglomerasyonuna bölmekte.

Sunulan proje ile Orta bölgesi için atmosferik hava kalitesi yönetim planı onaylanmış olup Rustavi, Marneuli ve Bolnisi belediyeleri için geçerlidir.

2023-2025 yıllar için atmosferik hava kalitesi yönetim planında planın amacı, muammaları, atmosferik hava kirliliği sorunları, kirletici kaynakları, mevcut durumu düzelttirmek için gerekli aktiviteleri, koordinasyon mekanizması, aktivitelerin uygulanmasından sorumlu kurumları, aktivite performans göstergeleri, tarihleri ve ilgili bütçe ayrıntılı olarak incelenmektedir.

Proje hazırlamasına Gürcistan Çevre Koruma ve Tarım Bakanlığı ve diğer Devlet Kurumlarının temsilcileri, ayrıca Gürcistan Parlamentosu, ilgili belediyelerin muhtariyeti, Vali İdaresi ve sivil toplum temsilcileri dahil olmuşlardır.

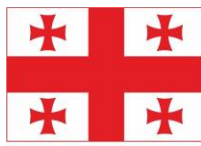
Plan projesi Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve İsveç Hükümetinin desteği ile Gürcü ve Avrupalı uzmanların katılımıyla geliştirildi. Proje ile ilgili halk müzakeresi yapıldı.

Sunulmuş olan plan “Rustavi Atmosferik Hava Kalitesini İyileştirme Eylem Planı (2020-2022)”nın bir nevi devamı olduğunu ve çok daha geniş bir alanı kapsadığını belirtmemiz lazım.

Rustavi planı çerçevesinde sanayi sektöründen kaynaklanan hava kirliliğinin azaltılmasına yönelik önlemler açısından büyük önem taşıyan değişiklikler meydana gelmiş ve halihazırda olumlu sonuçlar vermiştir, fakat karşılığında Orta bölgesi planı tasarlanmış olduğu zorluklar kalmaya devam ediyor.

საქართველოს მთავრობამ ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის 2023-2025 წლების გეგმა დაამტკიცა.

აღნიშნული გეგმა „ატმოსფერული ჰაერის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად არის მომზადებული და სექტორული მიმართულების პოლიტიკის დოკუმენტია. წარმოდგენილი პროექტის მიზანი სათანადო, შედეგზე ორიენტირებული ღონისძიებების გატარების გზით, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესებაა.

საქართველოს ტერიტორია იყოფა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგისა და მართვის 6 ზონად: შავი ზღვის ზონა, დასავლეთის ზონა, ცენტრალური ზონა, აღმოსავლეთის ზონა, მაღალმთიანი ზონა, თბილისის აგლომერაცია.

წარმოდგენილი პროექტით მტკიცდება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის გეგმა ცენტრალური ზონისთვის და ეხება ქ. რუსთავის, მარნეულისა და ბოლნისის მუნიციპალიტეტებს. ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მართვის 2023-2025 წლების გეგმაში დეტალურად არის განვლილი გეგმის მიზანი, ამოცანები, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების კუთხით არსებული პრობლემები, დაბინძურების წყაროები, არსებული მდგომარეობის გამოსწორებისთვის საჭირო აქტივობები, კოორდინაციის მექანიზმი, აქტივობების განხორციელებაზე პასუხისმგებელი უწყებები, აქტივობების შესრულების ინდიკატორები, ვადები და შესაბამისი ბიუჯეტი.

პროექტის მომზადებაში ჩართულები იყვნენ, როგორც საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და სხვა სახელმწიფო უწყებების წარმომადგენლები, ასევე საქართველოს პარლამენტის, შესაბამისი მუნიციპალიტეტების თვითმმართველობების, სამხარეო რწმუნებულის ადმინისტრაციისა და სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლები. გეგმის პროექტი შემუშავდა გაეროს განვითარების პროგრამისა (UNDP) და შვედეთის მთავრობის მხარდაჭერით, ქართველი და ევროპელი ექსპერტების მონაწილეობით.

პროექტთან დაკავშირებით ჩატარდა საჯარო კონსულტაციები და მოეწყო საჯარო განხილვა. აღსანიშნავია, რომ წარმოდგენილი გეგმა არის „ქ. რუსთავის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმის (2020-2022)“ ერთგვარი გაგრძელება და მოიცავს გაცილებით დიდ არეალს.

ქ. რუსთავის გეგმის ფარგლებში განხორციელდა უმნიშვნელოვანესი ცვლილებები სამრეწველო სექტორიდან ჰაერის დაბინძურების შემცირების ღონისძიებების კუთხით, რამაც უკვე გამოიღო დადებითი შედეგები, თუმცა, რჩება გამონწვევები, რომელთა საპასუხოდაც მომზადდა ცენტრალური ზონის გეგმა.

Gürcistan'da Dondurma İthalatı Artıp İhracatı Azaldı- İthalatçı Ülkeler ve TOP-10 İthalatçı

საქართველოში ნაყინის იმპორტი გაიზარდა, ექსპორტი კი შემცირდა - საიმპორტო ქვეყნები და TOP-10 იმპორტიორი

Cari yılın ilk yarısında Gürcistan'da dondurma ithalatı arttı. Resmi verilere göre Gürcistan Ocak-Haziran aylarında çeşitli ülkelerden 3 169 000\$ değerindeki 619 ton dondurma satın almıştır.

İthalat değeri geçen yılın aynı dönemine göre %36, hacmi ise %14 oranında artmıştır. Bu rakam dondurma ithalatı tarihinde en yüksektir.

İthal edilen ürünün hacmine göre en çok dondurma ithal etmiş olduğu ülkeler Türkiye, Ukrayna ve Rusya. Değerine göre TOP-10 ithalatçı ülkenin sıralaması aşağıdaki gibidir:

1. Türkiye- 1 047 000\$, 191 Ton;
2. Rusya- 604 000\$, 91 Ton;
3. Ukrayna- 510 000\$, 134 Ton;
4. Fransa- 398 000\$, 64 Ton;
5. Ermenistan- 273 000\$, 88 Ton;
6. Almanya- 94 000\$, 15 Ton;
7. İspanya- 92 000\$, 7 Ton;
8. Birleşik Krallık- 51 000\$, 3 Ton;
9. Belarus- 47 000\$, 12 Ton;
10. Kazakistan- 39 000\$, 8 Ton.

Cari yılın ilk 6 ayın verilerine göre, dondurma ithal eden TOP-10 firma: Sharm Trading LLC; Foodservice LTD; Silk Gastronome LLC, LTD Sas, LTD MARS Georgia; InTrade LLC; Europroduct LTD; B&R Georgia LTD; Ice Land Georgia LLC; Şahıs İşletmesi Susanna Mkoyan.

Dondurma ithalatına kıyasla, Gürcistan'dan yapılan mal ihracatının oranı düşüktür, Ocak-Haziran aylarında dondurma ithalatçı şirketler Gürcistan'dan toplam 9 ton dondurma ihraç ederek 131 000\$ geliri elde ettiler. İhracat değeri %75.5, hacmi ise %69.2 azaldı.

Dondurma ve diğer yenilebilir buz türleri bu dönemde sadece Ermenistan'a ihraç edilmiştir. Geçen yıllarda İsrail ve Azerbaycan da bu listeye dahildi.

საქართველოში მიმდინარე წლის პირველ ნახევარში ნაყინის იმპორტი გაიზარდა. ოფიციალური მონაცემებით, იანვარ-ივნისში საქართველომ სხვადასხვა ქვეყნიდან 3 მილიონ 169 ათასი დოლარის ღირებულების 619 ტონა ნაყინი შეიძინა.

იმპორტის ღირებულება გასული წლის ამავე პერიოდთან შედარებით 36%-ით, ხოლო მოცულობა 14%-ით გაიზარდა. ეს მაჩვენებელი ნაყინის იმპორტის ისტორიის განმავლობაში, ყველაზე მაღალი მაჩვენებელია.

იმპორტირებული პროდუქტის მოცულობების მიხედვით მთავარი ქვეყნები, საიდანაც ნაყინი შემოგვაქვს თურქეთი, უკრაინა და რუსეთი არიან. ღირებულების მიხედვით კი იმპორტიორი ქვეყნების TOP-10-ეული ასე გამოიყურება:

1. თურქეთი - 1.047 მლნ დოლარი, 191 ტონა;
2. რუსეთი - 604 ათასი დოლარი, 91 ტონა;
3. უკრაინა - 510 ათასი დოლარი, 134 ტონა;
4. საფრანგეთი - 398 ათასი დოლარი, 64 ტონა;
5. სომხეთი - 273 ათასი დოლარი, 88 ტონა;
6. გერმანია - 94 ათასი დოლარი, 15 ტონა;
7. ესპანეთი - 92 ათასი დოლარი, 7 ტონა;
8. გაერთიანებული სამეფო - 51 ათასი დოლარი, 3 ტონა;

9. ბელარუსი - 47 ათასი დოლარი, 12 ტონა;

10. ყაზახეთი - 39 ათასი დოლარი, 8 ტონა.

მიმდინარე წლის პირველი ექვსი თვის მონაცემებით, ნაყინის იმპორტიორი TOP-10 კომპანიის ჩამონათვალი ასეთია: შპს შარმ ტრეიდიინგი; შპს ფუდსერვისი; შპს სილქ გასტრონომი; შპს სას; შპს მარსი საქართველო; შპს ინტრეიდი; შპს ევროპროდუქტი; შპს ბ&რ ჯორჯია; შპს აის ლენდ ჯორჯია; იმ "სუსანნა მკოიან".

ნაყინის იმპორტთან შედარებით, საქართველოდან საქონლის ექსპორტის მაჩვენებელი დაბალია, იანვარ-ივნისში საქართველოდან ნაყინის ექსპორტიორმა კომპანიებმა ჯამში სულ 9 ტონამდე ნაყინის ექსპორტით სულ 131 ათასი დოლარის შემოსავალი მიიღეს. ექსპორტის ღირებულება 75.5%-ით, მოცულობა კი 69.2%-ით შემცირდა.

ნაყინის და საკვები ყინულის სხვა სახეობების რეალიზება ამ პერიოდში მხოლოდ სომხეთში მოხდა. გასულ წლებში კი ამ ჩამონათვალში ისრაელი და აზერბაიჯანიც ხვდებოდნენ.

Gürcistan'dan Domates İhracatı

პომიდვრის ექსპორტი საქართველოდან

Cari yılın ilk yarısında Gürcistan'dan taze veya dondurulmuş domates ihracatı ikiye katlandı. Ülkeden toplam 2 698 00\$ değerinde 2 235 ton domates satıldı. Dolayısıyla ihracat değeri %97.6, hacmi ise %79.1 oranında arttı.

Resmi istatistiğe göre, toplam ihracatın yarısını yerli domates oluşturuyor. 6 ayda Gürcistan'dan 1 200 000\$ değerindeki 1 203 ton yerli domates satıldı.

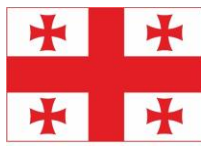

Toplamda Ocak-Haziran aylarında hem yerli, hem tekrar ihraç edilmiş domatesin ana pazarı Rusya ve Türkiyeydi. Bu sene domates sadece üç ülkeye satıldı:

1. Rusya - 1 500 000\$, 1 244 Ton;
2. Ermenistan - 1 100 000\$, 972 Ton;
3. Katar – 18 000\$, 18 Ton.

İthalata gelince, ülkede taze veya dondurulmuş domatesin alım rakamları ihracatın oldukça üzerindedir. 2023'ün ilk yarısında Gürcistan'a geçen senenin aynı dönemine kıyasla %59.3 daha fazla, hacmi ise %32.3 daha fazla olan 7 897 000\$ değerindeki 18 968 ton domates ithal edildi.

Resmi istatistiğe göre, Ocak-Haziran aylarında domates başta Türkiye olmak üzere toplam 6 ülkeden ithal edildi:

1. Türkiye- 7 800 000\$, 18 781 Ton;
2. İran- 70 000\$, 154 Ton;
3. Mısır- 13 000\$, 9 Ton;
4. Suriye- 9 000\$, 23 Ton.

Aynı dönemde Fransa ve Hollanda'dan da önemsiz miktarda domates ithalatı yapıldı.

მიმდინარე წლის პირველ ნახევარში საქართველოდან ახალი ან შეყინული პომიდვრის ექსპორტი გაორმაგდა. ჯამში ქვეყნიდან 2 მილიონ 698 ათასი დოლარის ღირებულების 2 235 ტონა პომიდორი გაიყიდა. შესაბამისად, ექსპორტის ღირებულება 97.6%-ით, ხოლო მოცულობა 79.1%-ით გაიზარდა.

ოფიციალური სტატისტიკის მიხედვით, მთლიანი ექსპორტიდან თითქმის ნახევარი ადგილობრივ პომიდორზე მოდის. ექვს თვეში საქართველოდან 1.2 მლნ დოლარის ღირებულების 1 203 ტონა ადგილობრივი წარმოების პომიდორი გაიყიდა.

საერთო ჯამში იანვარ-ივნისში პომიდვრის როგორც ადგილობრივის, ასევე რეექსპორტირებულის მთავარი სარეალიზაციო ბაზარი რუსეთი და თურქეთი იყო. წელს პომიდორი სულ სამ ქვეყანაში გაიყიდა:

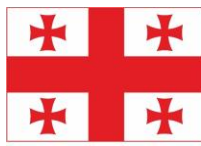
1. რუსეთი - 1.5 მლნ დოლარი, 1 244 ტონა;
2. სომხეთი - 1.1 მლნ დოლარი, 972 ტონა;
3. კატარი - 18 ათასი დოლარი, 18 ტონა.

რაც შეეხება იმპორტს, ქვეყანაში ახალი ან შეყინული პომიდვრის შესყიდვის მაჩვენებლები ექსპორტს მნიშვნელოვნად აღემატება. 2023 წლის პირველ ნახევარში საქართველოში 7 მილიონ 897 ათასი დოლარის ღირებულების 18 968 ტონა პომიდვრის იმპორტი განხორციელდა, რაც ღირებულებაში გასული წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს 59.3%-ით, მოცულობას კი 32.3%-ით აღემატება.

ოფიციალური სტატისტიკის მიხედვით, იანვარ-ივნისში ქვეყანაში პომიდორი სულ 6 ქვეყნიდან შემოვიდა, ძირითადი იმპორტიორი კი თურქეთი იყო:

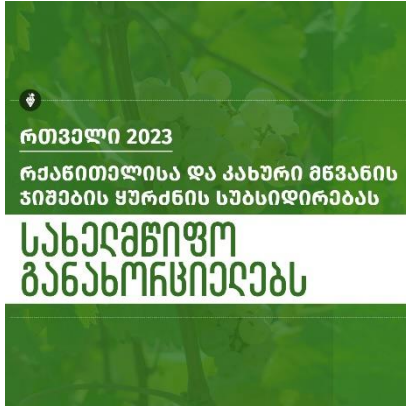
1. თურქეთი - 7.8 მლნ დოლარი, 18 781 ტონა;
2. ირანი - 70 ათასი დოლარი, 154 ტონა;
3. ეგვიპტე - 13 ათასი დოლარი, 9 ტონა;
4. სირია - 9 ათასი დოლარი, 23 ტონა.

ამავე პერიოდში პომიდვრის იმპორტი უმნიშვნელო მოცულობებით საფრანგეთიდან და ნიდერლანდებიდან მოხდა.

Bağbozumu 2023

როველი 2023

Gürcistan Hükümeti tarafından alınmış karara göre, bağbozumu 2023 sırasında Kakheti bölgesinde yetişen en az 100 ton Rkatsiteli ve/veya Kakhuri Mtsvane üzümü satın alıp işleyecek olan şirketler sübvansiyondan yararlanacaklar.

Satın alınan 1 kg üzüm karşılığında tedarikçiye en az 0.90 GEL ödenecektir. Kakheti bölgesinde bağcılar tarafından yetiştirilmiş üzümlerin satın alınması karşılığında firmalara verecek olan sübvansiyon 1 kg Rkatsiteli ve 1 kg Kakhuri Mtsvane için 0.20 GEL'i oluşturmaktadır.

საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით, სახელმწიფო სუბსიდიას მიიღებს ის კომპანია, რომელიც 2023 წლის როველის განმავლობაში შეიძენს და გადაამუშავებს კახეთის რეგიონში მონეულ არანაკლებ 100 ტონა რქანითელის და/ან კახური მწვანის ჯიშის ყურძენს. შესყიდული 1 კგ ყურძნის სანაცვლოდ, ყურძნის ჩამბარებელს გადაუხდის არანაკლებ 0,90 ლარისა. კახეთის რეგიონში მევენახის მიერ მონეული ყურძნის შესყიდვის სანაცვლოდ, კომპანიებზე გასაცემი სუბსიდია შეადგენს 1კგ რქანითელისა და 1 კგ კახური მწვანისათვის 0,20 ლარს.

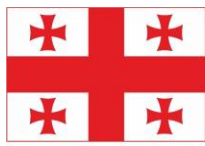
Dünyanın En Yüksek 10 Barajı:

- Jinping-I- Yükseklik- 305 Metre, Bitiş Tarihi- 2013, Çin.
- Nurek- Yükseklik- 300 Metre, Bitiş Tarihi- 1980, Tajikistan.
- Lianghekou- Yükseklik- 295 Metre, Bitiş Tarihi- 2021, Çin.
- Xiaowan- Yükseklik- 292 Metre, Bitiş Tarihi- 2010, Çin.
- Baihetan- Yükseklik- 289 Metre, Bitiş Tarihi- 2021, Çin.
- Xiluodu- Yükseklik- 285.5 Metre, Bitiş Tarihi- 2013, Çin.
- Grande Dixence- Yükseklik- 285 Metre, Bitiş Tarihi- 1964, İsviçre.
- Enguri- Yükseklik- 271.5 Metre, Bitiş Tarihi- 1978, Gürcistan.
- Yusufeli- Yükseklik- 270 Metre, Bitiş Tarihi- 2021, Türkiye.
- Vajont- Yükseklik- 261.6 Metre, Bitiş Tarihi- 1959, İtalya.

გთავაზობთ, მსოფლიოს 10 ყველაზე მაღალ კაშხალს:

- Jinping-I - სიმაღლე 305 მეტრი, დასრულების თარიღი - 2013 წელი, ჩინეთი.
- Nurek - სიმაღლე 300 მეტრი, დასრულების თარიღი - 1980 წელი, ტაჯიკეთი.
- Lianghekou - სიმაღლე 295 მეტრი, დასრულების თარიღი - 2021 წელი, ჩინეთი.
- Xiaowan - სიმაღლე 292 მეტრი, დასრულების თარიღი - 2010 წელი, ჩინეთი.
- Baihetan - სიმაღლე 289 მეტრი, დასრულების თარიღი - 2021 წელი, ჩინეთი.
- Xiluodu - სიმაღლე 285.5 მეტრი, დასრულების თარიღი - 2013 წელი, ჩინეთი.
- Grande Dixence - სიმაღლე 285 მეტრი, დასრულების თარიღი - 1964 წელი, შვეიცარია.
- Enguri - სიმაღლე 271.5 მეტრი, დასრულების თარიღი - 1978 წელი, საქართველო.
- Yusufeli - სიმაღლე 270 მეტრი, დასრულების თარიღი - 2021 წელი, თურქეთი.
- Vajont - სიმაღლე 261.6 მეტრი, დასრულების თარიღი - 1959 წელი, იტალია.

Tiflis-Deli Direkt Uçuşlar Başladı

თბილისი - დელის მიმართულებით პირდაპირი
ფრენები დაიწყო

Tiflis Uluslararası Havalimanında Temmuz Ayında
Yolcu Akışı %14, Batum Uluslararası Havalimanında İse
%3 Arttı

ივლისში თბილისის აეროპორტში მგზავრთნაკადი
14%-ით, ბათუმის - 3%-ით გაიზარდა

Bu Seneki Doğal Afetler Küresel Ekonomiye Halihazırda 120
Milyar Dolarlık Zarar Vermiştir

წლეგანდელმა სტიქიურმა უბედურებებმა გლობალური
ეკონომიკა უკვე 120 მლრდ დოლარით აზარალა

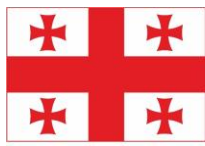
Tiflis'teki Hava Kirlilik Seviyesi Dünya Sağlık Örgütü'nün Önerdiği Güvenli Seviyenin 3.5 Kat Üstündedir

თბილისში ჰაერის დაბინძურების დონე ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის რეკომენდებულ მაჩვენებელს 3.5-ჯერ აღემატება

Çin'de İlk Yapay Et Fabrikası Kuruldu

ჩინეთში ხელოვნური ხორცის პირველი ქარხანა გაიხსნა

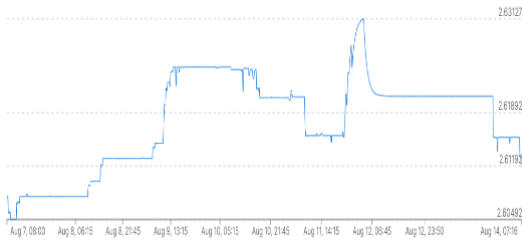

Resmi Kur Göstergeleri / ოფიციალური ვაჭვლითი კურსი

GEL/USD – 2.6211 TRY/GEL – 0.0969 EUR/GEL – 2.8816 GBP/GEL – 3.3314

USD/GEL

07 -14 Ağustos 2023

USD/TR

07 -14 Ağustos 2023

TRY/GEL

07 -14 Ağustos 2023

BTC – 29.415.94

08 -14 Ağustos 2023

